

Verlichte vormen tegen vertigo

Al tijdens de bouw van Zorgcentrum Frittemahof werd duidelijk dat op de bovenste verdieping van het hoge atrium een sterk vertigo-effect zou ontstaan. Interieurarchitect Helen Patterson schakelde ontwerper Louise Cohen in, die voor het atrium de Lampshapes ontwikkelde. Deze bieden niet alleen een oplossing voor dit probleem, maar dragen ook bij aan de gewenste luxe uitstraling – bij een beperkt budget.

Woonzorgcomplex voor ouderen Frittemahof in Sneek was na veertig jaar toe aan een grondig herstructurering. Bestaande bouwdelen werden gesloopt of gerenoveerd, in het hart van het complex kwam een groot nieuw gebouw naar ontwerp van EGM architecten. In het nieuwe gebouw zijn 68 zorgappartementen, verdeeld over vier verdiepingen en grenzend aan een indrukwekkend atrium van circa 18 meter hoog.

Macarons

Voor het interieur van het atrium en een aantal daaraan liggende ruimten zoals het restaurant en de bibliotheek werd Helen Patterson ingeschakeld. Haar briefing was 'de sfeer van een Engels luxehotel'; Patterson vertaalde dat door onder meer de toepassing van meubelen in geruite en gestreepte stoffen en restaurant en de bibliotheek. Daarnaast gebruikte zij zachte kleuren, geïnspireerd op een doosje macarons dat ze kreeg. Patterson ontwierp tevens de balie in het atrium, in de vorm van een halve cirkel en uitgevoerd in wit Corian. Bij de balie staat een zitje van cirkelvormige meubelen die verrijdbaar zijn, want het multifunctionele atrium wordt ook gebruikt voor onder meer concerten en conferenties.

Behalve imposant was het atrium ook een bron van zorg: al tijdens de bouw werd duidelijk dat op de bovenste verdieping een sterk vertigo-effect (draaiduizeligheid) zou ontstaan door de overhangende galerij, die het zicht op de verdiepingen eronder wegneemt. Hierom werden de balustrades al verhoogd, maar dat was volgens Patterson niet voldoende. Daarbij vroeg het atrium volgens haar ook een toevoeging die een balans zou creëren tussen het interieur en de strakke architectonische lijnen en de hoogte van het gebouw.

Visuele blokkade

Hiervoor schakelde Patterson ontwerper Louise Cohen in, die speciaal voor het project de Lampshapes ontwikkelde – grote

Architect **EGM architecten, Dordrecht**
Interieurontwerp **Helen Patterson Design, Glimmen**
Lampshapes **Louise Cohen, Leeuwarden**
Interieurbouw **Gerritsma Interieurbetimmering, Bolsward**
Meubilair **Oving, Assen**
Stoffen Lampshapes **Artimo Textiles, Roosendaal**
Metalen constructies **Mannen van Staal, Leeuwarden**
Technische verlichting **Miedema Lighting, Tjerkwerd**

cirkelvormige lampenkappen, waarvan er in totaal twaalf in het atrium hangen. Op verschillende hoogten, zodat de immense ruimte wordt gevuld en tegelijkertijd een intiem karakter krijgt. Ook geven de lampen vanaf de hoogste verdieping de gewenste visuele blokkade. De Lampshapes zijn uitgerust met leds, in een aantal zitten ook downlighters – waardoor ze niet alleen voor sfeer-, maar ook voor de basisverlichting zorgen. De lampen zijn per twee of drie bevestigd aan staven, zodat ze niet kunnen bewegen – noodzakelijk vanwege de laser firebeams van de brandmelder die de ruimte doorkruisen en niet onderbroken mogen worden.

De Lampshapes zijn er in drie afmetingen: vijf met een diameter van 3,5 meter, vier van 2,5 meter en drie van 1,50 meter. Ze bestaan uit een frame van rvs en aluminium waaromheen een metallic changeant organza is gedrapeerd, in zes verschillende kleuren die passen in het kleurplan van Patterson. Daarbij zijn ze licht in gewicht (de grootste weegt slechts 10 kilo) – een eis omdat de belasting van de ophangpunten niet meer dan 30 kilo mocht zijn. “De afwisseling van omvang, kleur en plaats van elke lampvorm maakt dat ze evenwichtig aandacht vragen en met elkaar in balans zijn” stelt Cohen. “Daarbij houden ze de ruimte transparant en doen ze de architectuur zo recht.” De kleinste Lampshapes hangen boven de Loft (de kantine voor de verzorging), maar Cohen weet: “Als je daar staat lijken ze allemaal even groot en dat is bewust zo gedaan. Tegelijkertijd zien de lampen er vanwege het changeant effect vanuit elk standpunt weer anders uit, zelfs bij dezelfde kleuren.”

Inmiddels heeft Cohen de Lampshapes verder ontwikkeld tot een modulair systeem en op de markt gebracht. Daar heten ze ‘Inspirational Instrument no. 1’ en vormen ze de eerste elementen in haar ‘toolbox for architects’. Elders in het atrium hangt nog een ander ontwerp van Cohen: de Wall Lights, een brandvertragend velours doek van 10 x 1 meter, met daarin 99 led kunststof kogellampen in een mix van heldere en mat witte

lampjes, waardoor een sprankelend licht ontstaat dat lijkt uit te stralen naar de rest van de ruimte.

Met de Lampshapes heeft Cohen niet alleen het Vertigo-effect tenietgedaan en het atrium de gewenste uitstraling gegeven, ze geven de bewoners ook een gevoel van welbehagen: “Een bewoner vertelde me vlak voor zijn verhuizing dat de Lampshapes maken dat hij zich hier echt thuis voelde. En daar was het mij precies om te doen.”

www.helenpattersondesign.nl
www.louisecohen.nl